

PSYCHOLOGICZNE WŁAŚCIWOŚCI ROZWOJU AKCENTOVANYCH NASTOLATKÓW W WARUNKACH DEPRIVACJI

W artykule chodzi o psychologicznej specyfice rozwoju nastolatków z różnymi typami akcentacji, które zaznają negatywnego wpływu różnych rodzajów deprywacji. Ustalono, że deprywacja w zakładach internatnych stymuluje niepokojące i depresyjne odcienie osobistości potencjału wychowanka, obniża jego adaptacyjne możliwości, dyskomfort zaznacza się na jakości obcowania z otaczającymi ludźmi, okazuje się w nadmiernie częstych przejaw akcentacji charakteru i komplikuje procesy psychologicznej rehabilitacji i resocjalizacji.

Kluczowe słowa: nastolatki, akcentacja charakteru, deprywacja, zakłady internatni, resocjalizacja.

PSYCHOLOGICAL FEATURES OF DEVELOPMENT OF ACCENTUATIVE TEENAGERS IN THE CONDITIONS OF DEPRIVATION

The article is devoted to the analyses of psychological specific features of teenagers with the different types of character accentuation, who are influenced by different types of deprivation. It is stated that deprivation in school-boarding establishments stimulates the anxious and depressed tints of personality potential of pupil, reduces his adaptive possibilities, discomfort affects quality of socializing with surrounding people, appears in the superfluously frequent displays of accentuation character and complicates the processes of psychological rehabilitation and resocialisation.

Keywords: teenagers, to character accentuation, deprivation, school-boarding establishments, resocialisation.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АКЦЕНТУЙОВАНИХ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ДЕПРИВАЦІЇ

У статті йдеться про психологічну специфіку розвитку підлітків з різними типами акцентуацій, які зазнають негативного впливу різних видів депривації. Встановлено, що депривація в інтернатних закладах стимулює тривожні та депресивні відтінки особистісного потенціалу вихованця, знижує його адаптивні можливості, дискомфортно позначається на якості спілкування з навколишніми людьми, виявляється в надмірно частих проявах акцентуацій характеру та ускладнює процеси психологічної реабілітації та ресоціалізації.

Ключові слова: підлітки, акцентуації характеру, депривація, інтернатні заклади, ресоціалізація.

W. Oros
aspirantka katedry
psychologii
pedagogicznej i
wiekowej
Wschodnioeuropejskiego
narodowego
uniwersytetu imienia
Łesii Ukrainki
Lutsk,
Ukraina

Складні політико-економічні й соціально-психологічні проблеми нашого суспільства зумовлюють істотні розлади людської психіки, проявляючись в агресії, конфліктності, апатії, тривожності та інших амортизаційних психостанах. Особливо вразливими до коливань суспільної психіки залишаються підлітки, які відчувають нашарування і соціальних, і особистісно-вікових детермінант на власний життєвий шлях. Ускладнена екзистенція дітей підліткового віку спричинена як проблемами пубертатного розвитку, так і обмеженнями для повноцінного й гармонійного особистісного становлення, зокрема депривацією. Отож численні негативні фактори різновидової депривації накладаються на перехідний, кризовий і зламаний характер підліткового етапу онтогенезу і зумовлюють спалахи проявів різних акцентуацій характеру. Такий складний фон для психогенезу підлітка досить часто ще й поглиблюється чинником гіперактивності як типового варіанту його психомоторної та соціогенної реакції на виклики довкілля.

Чітко простежувані акцентуації характеру в гіперактивного підлітка наштовхуються на обмежувальну сутність депривації, наприклад, авторитарний режим школи-інтернату, й істотно ускладнюють або й спотворюють його комунікацію із мікро- і макросередовищем. Спілкування може набувати варіантів нонконформізму, опору, заперечення зовнішнього впливу та призводити до активних і болісних міжособистісних конфліктів, які загалом деструктивно впливають на просоціальні позиції становлення дитини. У депривованих гіперактивних підлітків стають можливими часті прояви антисоціальних форм поведінки, а у випадку обмеження й силового, адміністративного тиску виливатися у вигляді фрустрації, тривожності, депресії, неврозів та загального посилення власного психологічного захисту. Яскраві демонстративні прояви акцентуацій є своєрідною реакцією дитини на той базовий конфлікт, який закладений у неї з найраніших онтогенетичних часів – з моменту втрати батьків або відсутності їхньої опіки та переведенням у навчально-виховний інтернатний заклад закритого типу. Такі критичні умови серйозно ускладнюють адаптацію депривованої дитини до усталених форм суспільної моралі й поведінки, а також породжують внутрішньоособистісні конфлікти й реакції-спалахи на них у вигляді асоціальних вчинків або акцентуаційних поведінкових дисфункцій.

Акцентуації характеру традиційно тлумачаться як крайні варіанти норми, в яких окремі риси характеру надмірно посилені, внаслідок чого можна знайти вибіркочу вразливість щодо певного роду психогенних впливів за доброї і навіть підвищеної опірності іншим. Гостро виражені акцентуовані риси характеру доволі часто стають причиною особистісної дезадаптації депривованого підлітка до навколишніх людей і умов життєдіяльності. Обмежені мікрокліматом школи-інтернату як типової моделі освітнього деприваційного закладу підлітки потрапляють у своєрідний «акваріум», в якому відбувається хаотичне становлення і ситуативний прояв акцентуацій характеру.

Слід відзначити, що в багатьох випадках виникнення акцентуації характеру зумовлюється специфікою спадковості. Оскільки в депривованих дітей – вихованців інтернатних закладів з цілком об'єктивних причин обтяжений соціогенез (проблемні, девіантні сім'ї, в яких батьки зловживали алкоголем, наркотиками та іншими антисоціальними ролями і тому позбалені батьківських прав), то вони порівняно з однолітками зі звичайних нуклеарних сімей частіше й бурхливіше проявляють акцентуації характеру. Отож чим яскравіший і спонтанніший тип акцентуації, тим більша ймовірність того, що серед кровних родичів підлітка були особи з такими ж рисами й особливостями характеру. Вагому роль може відігравати такий механізм соціалізації, як наслідування, адже в депривованих підлітків закріплюються ті поведінкові моделі, які вони «прочитали» колись на свідомому чи підсвідомому рівні від своїх батьків. Тому стереотипи прояву

характерологічних ознак батьків через механізми наслідування, навіювання і зараження засвоюються вихованцями інтернатних установ як основні поведінкові зразки.

Депривація як окремих вакуумний стан людини, коли індивід позбавлений можливості задовольнити свої людські психологічні, духовні потреби в достатній кількості і достатньо тривалий час, в підлітків із закритих навчальних закладів лише посилює формування загостреності акцентуованості. Деприваційний режим життєіснування може істотно посилювати патологічні вияви та закарбування в психоструктурі підлітка негативних акцентуацій характеру, які проявлятимуться упродовж усього їхнього подальшого життєвого шляху. Основними (життєвими) потребами, на думку вчених, можна вважати: 1) потребу у певній кількості, мінливості та виді (модальності) стимулів; 2) потребу в основних умовах для дієвого навчання; 3) потребу в первинних суспільних зв'язках (особливо з матір'ю), що забезпечують можливість основної інтеграції особистості; 4) потребу суспільної самореалізації, що надає можливість оволодіння певними суспільними ролями і ціннісними орієнтирами [1; 2; 3; 4].

Водночас, якщо в соціальній структурі суб'єкта немає якогось істотного елемента, який визначає чітку соціальну роль інших суб'єктів соціальної дійсності (наприклад, якщо в сім'ї немає батька або матері, брата чи сестри, або бракує спілкування з однолітками), то індивід не набуває достатнього досвіду взаємодії з ними. Внаслідок цього звужується комунікативний ареал і сам факт депривації можна в такому випадку розглядати передусім як недолік, що впливає на незнання й неадекватне засвоєння підлітком соціальних ролей. Негативні наслідки різновидової депривації впливають на перебіг соціалізації, тому депривований суб'єкт погано підготовлений до відповідного виконання низки ролей, яких очікуватимуть від нього в суспільстві, а також демонструє відчуття завченої безпорадності, що не дозволяє йому досягнути високого статусу.

236

Я. Гошовський відзначає, що депривація спричиняє неадекватний модус свідомості, негативно позначається на самосвідомості, породжує відхилення у формуванні самооцінки, шкодить психічному здоров'ю, служить причиною розладів і дисгармоній у процесі особистісного становлення підлітків. Нагромадження різноманітних видів депривації (соціальна, сімейна, сенсорна, материнська, комунікативна, афективна, матеріальна та ін.) призводить до нівелювання індивідуальної психоструктури особистості підлітка. Несформованість ключових життєвих орієнтирів, аксіологічна дихотомія, страждання через утрату (ненабуття) сенсу життя, почуття знехтуваності, самотності і занедбаності породжують своєрідний екзистенційний вакуум, який обмежує особистісний потенціал депривованого підлітка. Депривація призводить до амбівалентності й розщеплення, тому одним із домінуючих станів підлітка можна назвати маргінальність як межове перебування в когнітивному дисонансі, на зламі двох або кількох культурних (субкультурних) систем. Це породжує кризу ідентичності й ускладнює набуття статевих, соціально-статусних ролей і пояснюється хронічною фрустрованістю різного виду потреб, браком саморефлексії, тривалою залежністю від інших, несформованістю власних засобів досягнення депривованими дітьми бажаного, тобто істотним пригніченням „екзистенційного самоствердження” як наслідку „завченої безпорадності” [1].

Звичайно, згідно з усталеними стереотипами, дитина, залишена батьками без турботи й передана на піклування державної установи, мимоволі сприймається і трактується як «громадянин другого сорту», стаючи відразу жертвою глибоко укоріненого забобону, що всі такі діти мають якісь особистісні дефекти, характерологічні травми й численні акцентуації.

Деприваційна ситуація як травмогенна життєва ситуація дитини, в якій відсутня можливість задоволення важливих психічних потреб, безперечно, є потужним фоном, на якому проростають численні поведінкові девіації та характерологічні акцентуації.

Інтернатна депривація стимулює тривожно-депресивні відтінки особистісного потенціалу вихованця, знижує його адаптивні можливості, дискомфортно позначається на якості спілкування з навколишніми людьми, виявляється в надмірно частих проявах акцентуацій характеру й ускладнює процеси психореабілітації та рекреації [1; 2; 4].

Нестача материнського тепла, опіки й любові породжує особистісну дисгармонію, що є джерелом постійного внутрішнього нервово-психічного напруження та підвищеної дратівливості, занепокоєння, агресивності і лякливо-тривожних проявів у спілкуванні з іншими, а отже й умовою інтенсифікації різноманітних акцентуацій характеру.

Обмеження вільного саморозвитку, ізоляція дитини від стимулюючого середовища сім'ї та родини призводить до особливого індивідуального стимульного збіднення, яке дитина в деприваційній ситуації долає розбалансуванням власного психічного здоров'я та через прагнення до постійної компенсації. Таким чином створюються сприятливі для акцентуаційних проявів і поведінкових зоривів умови, коли така психічна реакція на світ стає звичкою, захисною реакцією підлітка.

Теоретико-емпіричні результати багатьох наукових досліджень у галузі депривації, зокрема її закладових, інституціалізованих форм, засвідчують, що розвиток дітей в навчально-виховних установах закритого типу відбувається ускладнено і нетипово, оскільки сам принцип «інтернатної установи» як режимного й обмежувального суб'єктивний потенціал дитини виховного середовища є шляхом, який лише посилює акцентуації характеру [1; 2; 3; 4].

У дослідженні Н. Панасенко, яке присвячене проблемі формування образу «Я» у акцентуєваних підлітків з девіантною поведінкою, відзначається, що в умовах перебудови суспільства процес формування образності неповнолітніх характеризується зниженням значущості уявлень про базові морально-етичні принципи поведінки. Зокрема, достовірно встановлено відчуження від суспільства і його цінностей, дисгармонійну трансформацію образу «Я» акцентуєваного підлітка з девіантною поведінкою. Особливості образу «Я», його компонентів розглядаються як потенційне джерело змін, розвитку та як регулятор поведінки. Вивчення особливостей образу «Я» акцентуєваних підлітків, які мають девіації поведінки, поглиблює розуміння сутності проблеми девіантної поведінки [3].

Соціальна комфортність і особистісне психічне здоров'я депривованого підлітка піддаються численним загрозам і наповнюються деструктивним змістом, насамперед через обмежувальний характер закладового життєіснування, яке передбачає чітку й сувору регламентованість його базових психічних потреб. У свою чергу це лише посилює палітру прояву різних за модальністю акцентуацій характеру. Загалом, депривація, госпіталізація дитини становлять реальну небезпеку для її здорового й повноцінного психічного розвитку. Якщо дитина зростає і виховується не в родинному колі нуклеарної сім'ї, в якій повносправно функціонують гармонійні статусно-рольові взаємини на рівні батьків і сиблінгів, а сепарується деприваційними чинниками, то це є вкрай небажаним і протиприродним соціально-психологічним явищем. Загострена акцентуєваність характеру є як похідною, так і причинно-наслідковою базою поведінки депривованих підлітків. Отож рутинна система інтернатного виховання, базована на культивуванні різноманітних форм депривації серед вихованців, повинна бути змінена інноваційними підходами і формами, які вже пройшли вдалу апробацію в інших країнах (наприклад, SOS-Kinderdorf). Однією з плідних форм піклування про депривованих дітей вважається

створення будинків сімейного типу та виховання дітей у прийомних сім'ях. Компенсаторний потенціал фостерингу (процесу турботливого виховання) є потужною альтернативою сирітству, оскільки прийомна сім'я чи не найефективніше справляється з нівелюючим режимом депривації, пропонуючи знедоленим дітям реальний шанс знайти оптимальну соціальну нішу для повноцінного особистісного становлення.

Потрібно зазначити, що в більшості вихованців інтернатних установ психічний розвиток досить часто відбувається із запізненням щодо вікової норми, тобто між поняттями «депривація» та «ретардація» існують, на жаль, тісні зв'язки, які негативно впливають на позбавлених сімейної опіки дітей. Це накладає помітні відбитки на формування характеру і актуалізує вироблення навичок і рис акцентуованої поведінки. Вихованці освітніх закладів закритого типу за основними показниками й конструктами психічного розвитку, як правило, відстають від однолітків, зростаючих у родині, оскільки психосоціальний темп розвитку цих дітей уповільнений через обмежувачий режим різновидової депривації, відповідним чином і прояви акцентуацій у депривованих підлітків відбуваються частіше, інтенсивніше й гостріше.

Оскільки відсутність сім'ї та специфічні умови життя в дитячому будинку, школі-інтернаті часто зумовлюють відставання в психічному розвитку дітей за низкою істотних параметрів на рівні когнітивно-інтелектуальної, сенсорно-перцептивної та поведінково-регулятивної сфер, то це породжує й акцентуаційні прояви на рівні функціонування окремих компонентів і рис характеру.

Вважаємо, що основним вектором для вирішення такого негативного стану справ повинна стати ресоціалізація як поновна соціалізація, що передбачає комплекс психолого-педагогічних заходів, спрямованих на відновлення норм та моделей нормального світогляду особистості з одночасним стиранням зі свідомості патологічних моделей, зокрема й на рівні загостреної акцентуованої поведінки. Тривалість депривації та успішність ресоціалізації як психосоціальної реабілітації перебувають у тісній взаємозалежності, отож від того, на якому проміжку онтогенезу почали діяти особливості деприваційного режиму залежить якість і успішність повернення індивіда та нормальної життєдіяльності в соціумі.

Література:

1. Гошовський Я. Ресоціалізація депривованої особистості : [монографія] / Я.Гошовський. – Дрогобич : Коло, 2008. – 480 с.
2. Лангмейер И., Матейчек З. Психическая депривация в детском возрасте; пер. Г.А. Овсянникова. /И. Лангмейер, З. Матейчек. – Изд. 1-е русск. – Прага : ЧССР : Авиценум. Медицинское издательство, 1984. – 334 с.
3. Панасенко Н.М. Досвід корекційної роботи з акцентуованими підлітками із девіантною поведінкою /Н.М. Панасенко // Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України / За ред. С.Д.Максименка. Т. VII, вип. 4. – К., 2005. – С. 217 – 226.
4. Фурманов И.А. Психологические особенности детей, лишенных родительского попечительства / Фурманов И.А. – Минск, 1999. – 250 с.

**PSYCHOLOGICAL FEATURES OF DEVELOPMENT OF ACCENTUATIVE
TEENAGERS IN THE CONDITIONS OF DEPRIVATION****OROS W.**

The thorny political-economic and socialpsychological problems of our society predetermine substantial disorders of human psyche, showing up in aggression, conflict, apathy, anxiety and other depreciation mental conditions. Especially vulnerable to vibrations of public psyche are teenagers which feel stratification of and social, and personality-age-old factors on the own course of life. Complicated existential of children of teens is caused by both the problems of pubertat development and limitations for the valuable and harmonious personality becoming, in particular deprivation. Therefore the numerous negative factors of different types of deprivation are laid on transitional, crisis character of the juvenile stage of ontogenesis and predetermine the flashes of displays of different accentuation character. Such difficult background for genesis of teenager often enough yet and deepens the factor of hyperactivity as a typical variant and gene for socioreaction on the calls of environment.

Clearly for a hyperactive teenager it is come accentuation of character across essence of deprivation, for example authoritarian mode of school-boarding-school, and substantially complicate or and distort his communication from mikro- and by a macroenvironment. Intercourse can acquire the variants of nonconformism, resistance, denial of external influence and result in active and sickly interpersonality conflicts which on the whole destructively influence on prosocial positions of becoming of child. The frequent displays of antisocial forms of conduct become possible in deprived of hyperactive teenagers, and in the case of limitation and power, administrative pressure outpoured as anxiety, depression, neuroses and general strengthening of own psychological defence. Bright demonstrative displays of accentuation are the original reaction of child on a that base conflict which is stopped up for her from of ontogenetic times - from the moment of loss of parents of aāa absence of their guardianship and by translation in educational-educator school-boarding-school establishment of the closed type. Such critical terms in earnest complicate adaptation of deprived child to withstand forms of public moral and conduct, and also generate conflicts and reactions-flashes on them as asocial acts or accentuation of development disfunctions.

239

Traditionally interpreted character accentuation as extreme variants of norm, in which separate character traits superfluously, as a result it is possible to find selective vulnerability in relation to the certain sort of psychogenic influences of задоброї and even increased other. Accentuation character traits are sharply expressed sufficiently often become reason of personality desadaptation of deprived teenager to the surrounding people and terms of vital functions Limited to the microclimate of school-boarding-school as a typical model of educational deprivation establishment teenagers get in an original "aquarium" which the chaotic becoming and situation display of accentuation character is in.

It should be noted that in many cases of origin of character accentuation predetermined by a specific by heredity. As for deprived a child is educated in school-boarding-school on fully objective reasons the burdened genesis (problem, deviant families, in which parents practised upon an alcohol, drugs and other antisocial roles and that is why of paternal rights) of socio, then they comparatively with person of the same age from ordinary families more frequent and more stormily show to character accentuation. Therefore than more bright type of accentuation, the greater probability that among related by blood of teenager there were persons with the same lines and character features. A ponderable role such mechanism of socialization can play, as an

inheritance, in fact for deprived teenagers those development models are fastened, what of them "read" once at conscious or subconscious level from the parents. Therefore the stereotypes of display of character signs of parents through the mechanisms of inheritance, suggestion and infection are mastered by the pupils of school-boarding-school establishments as basic development standards.

Deprivation as a separate vacuum state of man, when an individual is deprived possibility to satisfy the human psychological, spiritual requirements in a sufficient amount and long time enough, for teenagers from the closed educational establishments only strengthens forming of acuteness of accentuation. Deprived the mode of existential can substantially strengthen pathological displays for the structur teenager of negative accentuation character, which will show up during everything their further course of life. In opinion of scientists, it is possible basic (vital) necessities to consider: a 1) requirement in the determined amount, changeability and type (to modality) of stimuli; 2) requirements in basic terms for effective нау́чення; 3) requirements in primary public copulas (especially with a mother) which provide possibility of basic integration of personality; 4) necessities of public self-realization which gives possibility of capture certain public roles and valued reference-points [1; 2; 3; 4].

At the same time, if in the social structure of subject there is not some substantial element which determines the clear social role of other subjects of social reality (for example, if in seven'ї there is not a father or mother, brother or sister, or socializing failing with persons of the same age), then an individual does not acquire sufficient experience of co-operating with them. Hereupon the communicative narrows natural habitat fact of deprivation it is possible in such case to examine foremost as a defect which influences on ignorance and inadequate mastering the teenager of social roles. The negative consequences of different types of deprivation influence on motion of socialization, that is why a deprived subject badly geared-up to corresponding implementation rows of roles, which will expect from him in society, and also demonstrates feeling of the learned by heart helplessness, that does not allow him to attain high status.

240

Ja. Hoshovskyi marks that deprivation draws inadequate модус of consciousness, negatively affects consciousness, generates a rejection in forming of self-appraisal, harms to the psychical health, serves as reason of disorders and disharmonies in the process of the personality becoming of teenagers. Piling up of various types of deprivation (social, domestic, sensory, maternal, communicative, affect, material and other) results in leveling of individual structur personality of teenager. The Unformed of key vital reference-points, dichotomy of axiology, suffering through the loss of sense of life, sense of loneliness and neglect generate an original existential vacuum which limits personality potential of deprived teenager. Deprivation results in split and breaking up, that is why, it is possible one of the dominant states of teenager to name marginal as witness stay in a intellectual dissonance, on a fracture two or a few cultural (subcultural) systems. It generates the crisis of identity and complicates acquisition of sexual, socialstatus roles and chronic deprivation of different type of necessities is explained, by the shortage of reflection, protracted dependence on other, unformed of the personal funds of achievement *взкшмув* children desirable, id est to oppressions of "existential self-affirmation" as consequence of the "learned by heart helplessness" [1].

Certainly, according to withstand stereotypes a child, leave parents without an anxiety and passed on caring of public institution, is willy-nilly perceived and interpreted as a "citizen of the second sort", becoming the victim of deep-rooted superstition at once, that all such the children have some personality defects, character traumas and calculation of accentuation.

Deprived situation as vital situation of child, in which absent possibility of satisfaction of important psychical necessities, indisputably, is a powerful background on which numerous development deviations germinate and to character accentuation.

School-boarding-school of deprived stimulates the anxiously-depressed tints of personality potential of pupil, reduces him adaptive possibilities, discomfort affects quality of socializing with surrounding people, it appears in to superfluously frequent проявах accentuation character and complicates the processes of psychological rehabilitation and recreation [1; 2; 4].

The lack of maternal heat, guardianship and love generates personality disharmony, which is the source of permanent internal neuropsychic tension and increased irritability, disturbance, aggressiveness and fearfully-anxious displays in socializing with other, and thus and by the condition of intensification of various accentuation character.

Limitation of free self-genesis the isolation of child from the stimulant environment of family and family results in special individual become which a child in a deprived situation overcomes of own psychical health and through aspiring to permanent indemnification poorer. The friendly are thus created to the accentuation displays and development condition, when such psychical reaction on the world becomes habit, protective reaction of teenager.

Theoretical-empiric results of many scientific researches in industry of deprivation, in particular her school-boarding-school forms, certify that development of children in educational-educator establishments of the closed type takes place complicatedies and offtype, as principle of "school-boarding-school of establishment" as a regime and restrictive subjective potential of child of educator environment is a way which only strengthens to character accentuation [1; 2; 3; 4].

In research of N. Panasenko, which is sacred to the problem of forming of character of "Ego" for accentuation teenagers with a deviant conduct, marked, that in the conditions of alteration of society process of forming minor characterized by the decline of meaningfulness of pictures of base moral principles of conduct. In particular, for certain alienation is set from society and his values, disharmonious transformation of character of "Ego" of accentuation teenager with a deviant conduct. The features of character of "Ego", his components are examined as a potential source of changes, development and as a regulator of conduct. The study of features of character of "Edo" of accentuation teenagers which have deviations of conduct deepens understanding of essence of problem of deviant conduct [3].

A social comfort and personality psychical health of deprived teenager yield to the numerous threats and filled with destructive maintenance, first of all through restrictive character of existention, which foresees clear and severe him base psychical necessities. In turn it only strengthens the palette of display of different after modality of accentuation character. On the whole, deprivation, hospitalization of child present the real danger for her healthy and valuable psychical development. If a child grows and brought up not in the domestic circle of family, in what harmonious mutual relations function at the level of parents, but separation deprived factors, then it is the extremely undesirable and unnatural socialpsychological phenomenon. Strained to accentuation character is both a derivative base of conduct of deprived teenagers. Therefore the conservative system of school-boarding-school education, based on cultivation of various forms of deprivation among pupils, must be changed by innovative approaches and forms which already passed successful approbation in other countries (for example, SOS - Kinderdorf). One of fruitful forms of caring about deprived children creation of houses of domestic type and education of children is considered in receiving families. Scray potential of fostering (to the process of careful education) is a powerful alternative to orphanhood, as receiving family is how hardly not more effective all produced with the leveling mode of deprivation, offering to the deprived of one's share children the real chance to find an optimal social niche for the valuable personality becoming.

It is needed to mark that in most pupils of school-boarding-school establishments psychical development often enough takes place behind time in relation to an age-old norm, id est between concepts "deprivation" and "retardation" exist, unfortunately, close copulas which negatively influence on the children deprived domestic guardianship. It lays on noticeable imprints on forming of character and actualisation making of skills and lines of accentuation conduct. The pupils of educational establishments of the closed type on basic indexes of psychical development, as a rule, fall behind from yearlings, growing in family, as a rate of development of these children is slow through the limiting mode of different types of deprivation properly and the displays of accentuation for deprived teenagers take place more frequent, more intensive and sharper.

As absence of family and specific terms of life in child's house, school-boarding-school often predetermine lag in psychical development of children after the row of substantial parameters at the level of intellectual, sensory and development spheres, then it generates and accentuation at the level of functioning of separate components and character traits.

Consider that by a basic vector for the decision of such negative state of businesses must become resocialization, which foresees the complex of psychological measures, sent to proceeding in norms and models of normal world view of personality with simultaneous elimination from consciousness of pathological models, in particular and at the level of the strained accentuation conduct. Duration of deprivation and success of resocialization as a rehabilitation are in close interdependence, therefore from that, on what interval of ontogenesis the features of the deprived mode began to operate quality and success of returning of individual and normal vital functions depends in society.

Bibliografia:

1. Гошовський Я. Ресоціалізація депривованої особистості : [монографія] / Я.Гошовський. – Дрогобич : Коло, 2008. – 480 с.
2. Лангмейер И., Матейчек З. Психическая депривация в детском возрасте; пер. Г.А. Овсянникова. /И. Лангмейер, З. Матейчек. – Изд. 1-е русск. – Прага : ЧССР : Авиценум. Медицинское издательство, 1984. – 334 с.
3. Панасенко Н.М. Досвід корекційної роботи з акцентуйованими підлітками із девіантною поведінкою /Н.М. Панасенко // Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України / За ред. С.Д.Максименка. Т. VII, вип. 4. – К., 2005. – С. 217 – 226.
4. Фурманов И.А. Психологические особенности детей, лишенных родительского попечительства / Фурманов И.А. – Минск, 1999. – 250 с.